

Oponentský posudek na práci studentky IES FSV UK Markéty Zichové

Měla by Česká republika převzít anglický systém financování vysokoškolského vzdělání?

(Should the Czech Republic Implement the English System of Higher Education Funding?)

Autorka se uvedené problematice věnuje již několik let a podílela se na zpracování velmi dobře hodnocené publikace České vysoké školství na křižovatce i dalších materiálů. Tomu odpovídá poměrně slušná úroveň práce a řada přínosných i původních momentů, které jsou v ní obsaženy. Je psána v jazyce anglickém a stručnými tezemi v jazyce českém.

Na poměrně obsáhlou teoretickou část věnovanou problematice ekonomické efektivity v oblasti financování vysokého školství navazují poněkud stručnější kapitoly věnované problematice financování vysokého školství v ČR, v Anglii, hodnotící mezinárodní zkušenosti, od kterých se pak přeskakuje k velmi stručně formulovaným závěrům, které jsou současně závěry celé práce. K tomu lze mít několik poznámek:

- Již analýza financování českého vysokého školství by si zasluhovala větší pozornost a práce nepřináší ani informace o již probíhající reformě financování vysokého školství (ke které sice lze mít výhrady a sám je neskrývám, o které však nelze zcela mlčet).
- Pokud by současně obsahovala rozbor návrhů alternativních reforem, které jsou v ČR připraveny, mohla by být její hodnota mnohem vyšší, zejména pokud jde o informování zahraničních odborníků. Současně by možná strážlivěji a přesněji vyústila v příslušné závěry.
- Rovněž analýza anglického modelu, která je ještě stručnější, nedostatečně odhaluje implementační problémy a vývoj tohoto systému. To je škoda, protože závěry týkající se možnosti využití anglických zkušeností by si takovou analýzu nepochybně zasloužily.
- Sporné je zařazení části týkající se mezinárodních zkušeností, kdy každé zemi jsou věnovány necelé dvě stránky textu a vyjádření toho, o co v příslušné zemi, jde je skutečně jen velmi orientační.
- Tím je poznamenána vypovídací schopnost závěrů práce, které nejsou dostatečně podloženy analýzou provedenou v textu. (Zdá se, že autorce docházely síly, příp. ji tlačil čas.)

Se závěry práce, zejména pokud se týká toho, v čem modifikovat anglický systém, pokud by měl být implementován u nás, lze v řadě případů polemizovat, jakkoli jsou jinak inspirativní. Autorka v podstatě navrhuje odstranit všechny významnější prvky regulace, které jsou v anglickém systému obsaženy. To by skutečně do systému přineslo více peněz a právě nedostatek soukromých peněz považuje autorka za jednu z největších slabín českého systému, která se pak projevuje v nedostatečném počtu studujících.

Na uvedený názor má autorka nepochybně právo. Je nutné si ovšem uvědomit, že český systém financování vysokého školství postrádá především informace a zpětnou vazbu na oblast uplatnění absolventů a motivace poskytovatelů vzdělávacích služeb směřující k větší výkonnosti a kvalitě z hlediska uplatnitelnosti absolventů. Paradoxně aplikace více deregulovaného anglického systému by dle názoru oponenta nejen neřešila, ale právě naopak. Lze dokonce zmínit, že hlavní příčinou některých nedostatků anglického systému je to, že "nevysílá" dostatečné informace z oblasti uplatnění absolventů, které by přispívaly k vytvoření konkurenčního prostředí mezi vysokými školami ve srovnatelných oborech. Tento problém by byl naopak řešen více, pokud by se využily některé prvky osvědčeného australského systému, zejména v té podobě, v jaké je navrhuje tým P. Matějů.

(To jsou ovšem otázky na obsáhlejší diskusi, která by byla nad rámec diplomové práce i jejího hodnocení.)

Práci lze vytknout jen některé drobné formální nedostatky (např. nejednotné psaní %).

Celkově navrhuji podaný výkon hodnotit výborně nebo velmi dobře podle výsledků obhajoby a diplomovou práci doporučit těm, co budou obdobné téma zpracovávat v budoucnu, jako dobré východisko řešení nepochybně nesmírně aktuálního a významného tématu.

V Praze 7.6.2006

Doc. Radim Valencik, CSc.